

ДОДАТКИ

Додаток А
ГСВОУ _____-0_
(позначення стандарту)

ГАЛУЗЕВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА

молодшого спеціаліста
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

0701 Транспорт і транспортна інфраструктура
(шифр та назва галузі знань)

НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ _____
(код і назва напрямку підготовки)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

5.07010103 Організація перевезень і управління на залізничному транспорті
(код і назва спеціальності)

КВАЛІФІКАЦІЯ

3119 технік з організації перевезень і управління на залізничному транспорті
(код і назва кваліфікації)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київ
2008

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ освітньо-кваліфікаційної характеристики

Освітньо-кваліфікаційний рівень

Молодший спеціаліст

Галузь знань

(назва)

07.01 транспорт і транспортна інфраструктура

Напрямок підготовки

(шифр та назва згідно з Переліком 200_)

Спеціальність

(код та назва згідно з Переліком 200_)

Кваліфікація

3119

технік

(код та назва згідно з Класифікатором професій ДК 003:2005)

Міністерство освіти і науки України

Міністерство праці

та соціальної політики України

“ПОГОДЖЕНО”

“ПОГОДЖЕНО”

Департамент вищої освіти

Управління політики зайнятості та трудової міграції

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 200_ р.

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 200_ р.

Інститут інноваційних технологій і змісту освіти

Відділ професійного розвитку трудового потенціалу та альтернативної служби управління політики зайнятості та трудової міграції

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 200_ р.

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 200_ р.

М.П.

Голова НМК/підкомісії

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 200_ р.

РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Керівник закладу-розробника

Керівник розробки

Ректор (директор) Київського технікуму залізничного транспорту

(науковий ступінь та вчене звання, посада)

(повна назва базового ВНЗ)

(повна назва ВНЗ)

Шамрай Д.О.

_____

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ___ ” _____ 200_ р.

“ ___ ” _____ 200_ р.

М.П.

Передмова

І РОЗРОБЛЕНО

робочою групою Міністерства освіти і науки України

ВНЕСЕНО

Львівським технікумом залізничного транспорту

(назва базового вищого навчального закладу)

2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом Міністерства освіти і науки України

від _____ р. № _____

3 ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ (або: як друга редакція зі змінами та доповненнями)

4 РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Білий Віталій Адамович – заступник директора з навчальної роботи

Львівського технікуму залізничного транспорту

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та

Гревцов Сергій Веніамінович – голова циклової комісії спеціальності

«Організація перевезень і управління на залізничному

транспорті» Львівського технікуму залізничного транспорту

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та

Миленька Світлана Володимирівна – заступник директора з навчальної

роботи Київського технікуму залізничного транспорту

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та

Ладна Надія Вікторівна – викладач Київського технікуму залізничного

транспорту

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та

Кіржа Тетяна Іванівна – голова циклової комісії спеціальності

«Організація перевезень і управління на залізничному транспорті»

Дніпропетровського технікуму залізничного транспорту

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Міністерства освіти і науки України.

II

ГСВОУ _____ -0_

(позначення стандарту)

ЗМІСТ

1. Галузь використання	1
2. Нормативні посилання	3
3. Визначення	4
4. Позначення і скорочення	16
5. Компетенції щодо вирішення проблем й задач соціальної діяльності, інструментальних і загально-наукових задач.....	16
6. Виробничі функції, типові задачі діяльності та компетенції щодо вирішення типових задач професійної діяльності	18
7. Попередній освітній або(та) освітньо-кваліфікаційний рівень і вимоги до професійного відбору абітурієнтів	18
8. Вимоги до державної атестації осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах	18
9. Вимоги до системи освіти та професійної підготовки	19
Додаток А Соціально-особистісні, інструментальні та загально-наукові, загально-професійні, спеціалізовано-професійні компетенції	20
Додаток Б Виробничі функції, типові задачі діяльності та уміння та компетенції, яким повинен володіти випускник вищого навчального закладу.....	23
Додаток В Компетенції випускників вищого навчального закладу, що вимагаються, та система умінь, яка їх відображає	46

ВСТУП

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника вищого навчального закладу (ОКХ) є галузевим нормативним документом, в якому узагальнюється зміст вищої освіти, тобто відображаються цілі вищої освіти та професійної підготовки, визначається місце фахівця в структурі галузей економіки держави і вимоги до його компетентності, інших соціально важливих властивостей та якостей.

Цей стандарт є складовою галузевих стандартів вищої освіти, в якій узагальнюються вимоги з боку держави, світового співтовариства та споживачів випускників до змісту вищої освіти. ОКХ відображає соціальне замовлення на підготовку фахівця з урахуванням аналізу професійної діяльності та вимог до змісту вищої освіти з боку держави та окремих замовників фахівців.

ОКХ визначає галузеві кваліфікаційні вимоги до соціально-виробничої діяльності випускників вищого навчального закладу з певних спеціальностей певного освітньо-кваліфікаційного рівня та державні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула певний освітній рівень відповідного фахового спрямування.

Стандарт використовується під час:

- визначення цілей освіти та професійної підготовки;
- розроблення складових галузевих стандартів вищої освіти (освітньо-професійна програма підготовки фахівців, засоби діагностики якості вищої освіти);
- визначення первинних посад випускників вищих навчальних закладів та умов їх використання;
- розроблення та корегування складових галузевих стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів (варіативні частини освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми підготовки фахівців та засобів діагностики якості вищої освіти, навчальний план, програми навчальних дисциплін);
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації;
- професійної орієнтації здобувачів фаху та визначення критеріїв професійного відбору;
- прогнозування потреби у фахівцях відповідного(ої) напрямку (спеціальності) та освітньо-кваліфікаційного рівня, плануванні їх підготовки і під час укладання договорів або контрактів щодо підготовки фахівців;
- розподілу та аналізу використання випускників вищих навчальних закладів.

ГАЛУЗЕВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ**ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА****молодшого спеціаліста**

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 0701 Транспорт і транспортна інфраструктура

(шифр і назва галузі знань)

НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ _____

(код і назва напрямку підготовки)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 5.07010103 Організація перевезень і управління на залізничному транспорті

(код і назва спеціальності)

КВАЛІФІКАЦІЯ 3119 технік з організації перевезень і управління на залізничному транспорті

(код і назва кваліфікації)

Чинний від _____
(рік – місяць - число)**1. Галузь використання**

Цей стандарт поширюється на систему вищої освіти: органи, які здійснюють управління у галузі вищої освіти; інші юридичні особи, що надають освітні послуги у галузі вищої освіти; вищі навчальні заклади всіх форм власності, де готують фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста ,
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань 0701 Транспорт і транспортна інфраструктура,
(шифр і назва галузі знань)

напрямок підготовки _____ ,
(код і назва напрямку підготовки)

спеціальність 5.07010103 Організація перевезень і управління на залізничному транспорті
(код і назва спеціальності)

освітній рівень неповна вища освіта за спеціальністю _____ ,
(назва освітнього рівня)

кваліфікація 3119 технік з організації перевезень і управління на залізничному транспорті
(код і назва кваліфікації)

з узагальненим об'єктом діяльності _____ ,
(для освітньо-кваліфікаційних рівнів: бакалавр, спеціаліст, магістр)

з предметної галузі діяльності організація перевезень і управління на залізничному транспорті
(для освітньо-кваліфікаційних рівнів: молодший спеціаліст)

Фахівець підготовлений до роботи в галузі економіки за ДК 009: 2005:

60.10.1 Діяльність пасажирського залізничного транспорту; 60.10.2 Діяльність вантажного залізничного транспорту
(найменування й код виду економічної діяльності)

Фахівець здатний виконувати зазначену(і) професійну(і) роботу(и) за ДК 003:2005:
3119 Технік з організації перевезень і управління на залізничному транспорті, 3119 Черговий по залізничній станції, 4133 Черговий по сортувальній гірці, 4133 Черговий по вокзалу, 3152 Диспетчер поїзний
(код(и) і назва(и) професійної роботи за класифікаційним угрупованням)

і може займати первинні посади 4133 Оператор станційного технологічного центру оброблення поїзної інформації перевізних документів ДК 003:2005

(назви посад із посиланням на нормативно-правовий або

Черговий по парку (на залізничному транспорті) ДК 003:2005

Оператор при черговому по станції ДК 003:2005

Касир квитковий ДК 003:2005

Касир товарний(вантажний) ДК 003:2005

Сигналіст ДК 003:2005

Складач поїздів ДК 003:2005

ГАЛУЗЕВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ**молодшого спеціаліста**

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0701 Транспорт і транспортна інфраструктура

(шифр та назва галузі знань)

НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ _____

(код і назва напрямку підготовки)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 5.07010103 Організація перевезень**і управління на залізничному транспорті**

(код і назва спеціальності)

КВАЛІФІКАЦІЯ 3119 Технік з організації перевезень**і управління на залізничному транспорті**

(код і назва кваліфікації)

*В и д а н н я   о ф і ц і й н е***МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****К и ї в
2 0 1 1**

Передмова

І РОЗРОБЛЕНО

робочою групою Міністерства освіти і науки України

ВНЕСЕНО

Львівським технікумом залізничного транспорту
(назва базового вищого навчального закладу)

2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказом Міністерства освіти і науки України

від _____ р. № _____

3 ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ (або: як друга редакція зі змінами та доповненнями)

4 РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Білий Віталій Адамович – заступник директора з навчальної роботи Львівський технікум залізничного транспорту.

Гревцов Сергій Веніамінович - голова циклової комісії “Організація перевезень і управління на залізничному транспорті” Львівський технікум залізничного транспорту.

Кіржа Тетяна Іванівна - голова циклової комісії

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та назва установи без скорочень)

Дніпропетровський технікум залізничного транспорту.

Миленька Світлана Володимирівна – заступник директора з навчальної роботи

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та назва установи без скорочень)

Київський технікум залізничного транспорту.

Ладна Надія Вікторівна – викладач.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада та назва установи без скорочень)

Київський технікум залізничного транспорту.

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Міністерства освіти і науки України.

Зміст

1 Галузь використання	2
2 Нормативні посилання	3
3 Визначення	4
4 Позначення і скорочення	5
5 Розподіл змісту освітньо-професійної програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки (додаток А)	5
6 Нормативна частина змісту освітньо-професійної програми.....	5
7 Державна атестація осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах	5
8 Вимоги до системи освіти та професійної підготовки	5
Додаток А Розподіл змісту освітньо-професійної програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки.....	8
Додаток Б Система змістових модулів	9
Додаток В Перелік навчальних дисциплін і практик та система блоків змістових модулів.....	30
Додаток Г Розподіл змісту освітньо-професійної програми підготовки, навчальний час за циклами підготовки, навчальними дисциплінами й практиками та перелік сформованих компетенцій	64
Додаток Д Нормативні форми державної атестації щодо встановлення рівня опанування студентом відповідних блоків змістовних модулів.....	67

Вступ

Освітньо-професійна програма (ОПП) є галузевим нормативним документом, у якому визначається нормативний термін та зміст навчання, нормативні форми державної атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти та професійної підготовки фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня певного напрямку.

Цей стандарт є складовою галузевого стандарту вищої освіти і використовується під час:

– розроблення складової галузевого стандарту вищої освіти (засоби діагностики якості вищої освіти);

– розроблення складових стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів (варіативні частини освітньо-професійної програми підготовки фахівців та засобів діагностики якості вищої освіти);

– розроблення навчального плану, програм навчальних дисципліні й практик;

ГАЛУЗЕВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ**МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА**

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 0701 Транспорт і транспортна інфраструктура
(шифр та назва галузі знань)**НАПРЯМ ПІДГОТОВКИ _____**
(код і назва напрямку підготовки)**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 5.07010103 Організація перевезень і управління на залізничному транспорті**
(код і назва спеціальності)**КВАЛІФІКАЦІЯ 3119 Технік з організації перевезень і управління на залізничному транспорті**
(код і назва кваліфікації)

Чинний від _____
(рік – місяць - число)

1. Галузь використання

Цей стандарт поширюється на систему вищої освіти: органи, які здійснюють управління у галузі вищої освіти; інші юридичні особи, що надають освітні послуги у галузі вищої освіти; вищі навчальні заклади всіх форм власності, де готують фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня Молодший спеціаліст ,

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань 0701 Транспорт і транспортна інфраструктура ,

(шифр та назва галузі знань)

напряму підготовки _____ ,

(код і назва напряму підготовки)

спеціальність 5.07010103 Організація перевезень і управління на залізничному транспорті

(код і назва спеціальності)

освітній рівень неповна вища освіта ,

(назва освітнього рівня)

кваліфікація 3119 Технік з організації перевезень і управління на залізничному транспорті ,

(код і назва кваліфікації)

з узагальненим об'єктом діяльності _____ - _____ ,

(для освітньо-кваліфікаційних рівнів: бакалавр, спеціаліст, магістр)

з предметної галузі діяльності Організація перевезень і управління на залізничному транспорті

(для освітньо-кваліфікаційних рівнів: молодший спеціаліст)

з нормативним терміном навчання (денна форма) 3 роки .

(років, місяців)

Цей стандарт установлює:

- нормативну частину змісту навчання у закладних одиницях, засвоєння яких забезпечує формування компетенцій відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики;
- рекомендований перелік навчальних дисциплін і практик;
- нормативний термін навчання за очною формою навчання;
- нормативні форми державної атестації.

Право на реалізацію ОПП мають вищі навчальні заклади при наявності відповідної ліцензії, виданої уповноваженим органом виконавчої влади.

2 Нормативні посилання

У цьому стандарті використано посилання на такі нормативні документи: (наприклад):

- Порядок розроблення стандартів вищої освіти, внесення змін до них та здійснення контролю за їх дотриманням, затверджений наказом МОН України від 10.11.2007 р. №897 та інші діючі нормативні документи обов'язкового застосування.

– Закон України №2984-III “Про вищу освіту” // Відомості Верховної Ради. – 2002.- № 20.- 134 с.

– Міжнародна Стандартна Класифікація Освіти (ISCED – 97: International Standard Classification of Education/UNESCO, Paris).

– Структури кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (The framework of qualifications for the European Higher Education Area)

– Структури ключових компетентностей, які розглядаються як необхідні для всіх у суспільстві, заснованому на знаннях (Key Competences for Lifelong learning: A European Reference Framework – IMPLEMENTATION OF "EDUCATION AND TRAINING 2010", Work programme, Working Group B "Key Competences", 2004.

– Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 р. № 839 "Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста"

– Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.1997 р. №507 “Про перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями”. (в частині підготовки професіоналів з повною вищою освітою в межах її чинності)

– Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2005.

– Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010. // Видавництво "Соціформ", – К.: 2010.

– Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Галузеві випуски. — Краматорськ: Видавництво центру продуктивності;

– Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу Міносвіти України від 31.07.1998 р. №285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 р. №28-р. // Інформаційний вісник “Вища освіта”.–2003.-№ 10.-82 с.;

– Змістові частини галузевих стандартів вищої освіти підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів молодшого спеціаліста та бакалавра щодо гуманітарної, соціально-економічної та екологічної освіти та освіти з безпеки життєдіяльності людини й охорони праці // Інструктивний лист МОН України від 19.06.2002 р. №1/9-307 / Інформаційний вісник “Вища освіта”.–2003.-№ 11.-55 с.;

– Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Залізничний транспорт і метрополітен. Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства транспорту і зв'язку України від 4.08.2003 №591, від 14.10.2004 №911;

– Наказ №353-У від 03.07.2007 Укрзалізниці «про внесення змін до методичних рекомендацій щодо професійного тестування працівників залізничного транспорту України;

3 Визначення

У цьому стандарті використані такі терміни та відповідні визначення:

У цьому стандарті використано терміни та відповідні визначення, що подані у Комплексі нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу Міносвіти України від 31.07.1998 р. №285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 р. №28-р. // Інформаційний вісник “Вища освіта”.-2003.-№ 10.-82 с., а також формулюють:

- The Bologna Declaration on the European space for Higher education an explanation.
- Міжнародна Стандартна Класифікація Занять (ISCO - 88: International Standard Classification of Occupations/ILO, Geneva
- Міжнародна класифікація занять для країн - членів ЄС (ISCO – 88(COM).
- . Класифікаторі видів економічної діяльності Статистичної Комісії Європейського Союзу (NACE).
- Міжнародна стандартна галузева класифікація видів економічної діяльності Організації Об'єднаних Націй (ISIC).
- Конвенція щодо визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні. Рада Європи та ЮНЕСКО, Лісабон, 1997 р.
- . Стислі описувачі рівнів Європейської кваліфікаційної рамки та Дублінських дескрипторів (TOWARDS A EUROPEAN QUALIFICATIONS FRAMEWORK FOR LIFELONG LEARNING – ANNEX 3 Complementarity, Dublin descriptors and EQF descriptors – COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, Brussels, 8.7.2005, SEC(2005) 957, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, 2005);

4 Позначення і скорочення

У даному стандарті застосовуються такі скорочення назв циклів підготовки, до яких віднесено блоки змістових модулів

ГСЕ(01) – гуманітарної та соціально-економічної підготовки;

МПН(02) – математичної, природничо-наукової підготовки;

ПП(03) – професійної та практичної підготовки.

5 Розподіл змісту навчання та навчального часу за циклами підготовки, навчальними дисциплінами й практиками.

5.1 Освітньо-професійна програма передбачає такі цикли підготовки:

– цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки,

– цикл математичної та природничо-наукової підготовки, забезпечують певний освітній рівень;

– цикл професійної (професійно-орієнтованої) та практичної підготовки, що разом із попередніми циклами забезпечує певний освітньо-кваліфікаційний рівень.

5.2 Розподіл змісту програми підготовки фахівця та навчальний час за нормативною та варіативною частинами програми підготовки, навчальний час за циклами підготовки, кількість навчальних годин/кредитів вивчення кожної з навчальних дисциплін і практик нормативної частини програми підготовки подано у таблиці Додатка В.

Розділ 6. Нормативна частина змісту освітньо-професійної програми

6.1. У розділі на основі аналізу системи компетенцій, яка подана в освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця, визначається система знань, яка потрібна для формування означених компетенцій. Система визначається у вигляді частково упорядкованого набору (масиву) навчальної інформації, яка згрупована у змістові модулі (Додаток Б «Таблиця змістовних модулів»).

6.2 У таблиці Додатка В подається перелік нормативних навчальних дисциплін й практик (видів практичної підготовки), вказуються назви й шифри блоків змістових модулів, із яких формуються ці навчальні дисципліни й практики, і назви та шифри змістових модулів, що входять до даного блоку змістових модулів.

Примітка. У таблиці Додатка Б та у таблиці Додатка В шифри змістових модулів указані за структурами:

а) шифр змістового модуля, що відповідає професійній компетенції, зазначеній у таблиці Додатка Б ГСВОУ _____-0_ “Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика”:

К. XX. XX. XX

номер змістового модуля,
наскрізний
для даної компетенції

шифр компетенції

б) шифр змістового модуля, що відповідає компетенції, зазначеній у таблиці Додатка А ГСВОУ _____-0_ “Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика”:

К. XX. XX. XX

номер змістового модуля,
наскрізний
для даної компетенції

шифр компетенції

У таблиці Додатка Б шифри блоків змістових модулів указані за структурою:

XX. XX

		номер блоку змістових модулів, наскрізний для даного циклу підготовки
		цикл підготовки

6.3 У додатку Г ОПП для кожної навчальної дисципліни (або практики) нормативної частини змісту освітньо-професійної програми вказана кількість навчальних годин/національних кредитів/кредитів ECTS її вивчення та перелік сформованих компетенцій. Навчальний час за кожним із циклів підготовки, за кожною навчальною дисципліною (або практикою) призначений для здійснення усіх передбачених навчальним планом форм організації навчання, у тому числі самостійної роботи студентів та контрольних заходів (за винятком державної атестації).

6.4 Нормативна частина ОПП не змінюється.

6.5 Навчальний заклад має право змінювати назви навчальних дисциплін і практик та розподіл блоків змістових модулів у них за окремим погодженням із МОН України

Вибіркова частина ОПП підготовки молодшого спеціаліста складається тільки з частини самостійного вибору ВНЗ.

7. Державна атестація осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

На державну атестацію осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, виносяться система компетенцій, що визначена в освітньо-кваліфікаційній характеристиці, та система відповідних змістових модулів, що складають нормативну частину змісту освітньо-професійної програми підготовки фахівця.

У розділі указуються нормативні форми державної атестації (дипломний проект) і подається перелік змістових модулів, що подані в таблиці Додатка Б і які формують професійні компетенції випускника. Вид кваліфікаційної роботи (дипломний проект) встановлюється на основі аналізу змісту виробничих функцій, типових задач діяльності та компетенцій, що визначені в ГСВОУ____-0 "Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-кваліфікаційна характеристика" та відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Дипломні проекти виконуються за інженерними напрямками підготовки і передбачають синтез об'єкта (фізичного або ідеального) проектування (системи в широкому значенні, пристрою, технологічного процесу, комп'ютерної програми тощо), який оптимально відповідає вимогам завдання на кваліфікаційну роботу.

Розділ 8. Вимоги до системи освіти та професійної підготовки

Учасниками навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі є:

- педагогічні і науково-педагогічні працівники;
- особи, які навчаються у вищих навчальних закладах;
- працівники вищих навчальних закладів (категорійні спеціалісти, лаборанти, завідувачі навчальними лабораторіями, методисти та інші).

Викладачі циклів: гуманітарної та соціально-економічної; математичної і природничо-наукової підготовки; професійної та практичної підготовки повинні мати такий освітній рівень:

- повну вищу освіту

Таблиця розподілу змісту освітньо-професійної програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки

Термін навчання (років)	3 р. 0 міс.
Загальний обсяг, години /національні кредити/ кредити ECTS	6480/120/180
- гуманітарної і соціально-економічної підготовки	15 % ± 5%
- природничо-наукової підготовки	15 % ± 5%
- професійної та практичної підготовки	70 % ± 10%

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

29.10 2018 р.

м. Київ

№ 1171

Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 275 «Транспортні технології (за видами)» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 р. № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 р. № 1648), та рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 24.04.2018 р., протокол № 4/3-4,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 275 «Транспортні технології (за видами)» галузі знань 27 «Транспорт» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.

2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2018/2019 навчального року.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рашкевича Ю. М.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України

29.10.2018 № 1171

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 27 – Транспорт
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 275– Транспортні технології (за видами)
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2018**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 27 – Транспорт, за спеціальністю 275 – Транспортні технології (за видами).

Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 29.10.2018р. № 1171

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 275 – Транспортні технології (за видами) Науково-методичної комісії № 14 з транспорту та сервісу Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Доля	доктор технічних наук, професор;
Віктор	завідувач кафедри транспортних систем і логістики
Костянтинович,	Харківського національного університету міського
<i>голова підкомісії</i>	господарства імені О. М. Бекетова;
Марінцева	доктор технічних наук, доцент,
Крістіна	професор кафедри організації авіаційних перевезень
Валеріївна,	факультету транспортних технологій Національного
<i>секретар підкомісії</i>	авіаційного університету;
Поліщук	доктор технічних наук, професор,
Володимир	завідувач кафедри транспортні системи та безпека
Петрович,	дорожнього руху Національного транспортного
	університету;
Гащук	доктор технічних наук, професор,
Петро	завідувач кафедри експлуатації транспортних засобів та
Миколайович,	пожежно-рятувальної техніки Львівського державного
	університету безпеки життєдіяльності;
Замойський	кандидат технічних наук, доцент,
Степан	заступник декана інженерно-технічного факультету,
Михайлович,	доцент кафедри транспортних технологій і засобів
	агропромислового комплексу Подільського державного
	аграрно-технічного університету;
Козаченко	доктор технічних наук, професор,
Дмитро	професор кафедри управління експлуатаційною роботою
Миколайович,	Дніпропетровського національного університету
	залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна;
Поляков	доктор технічних наук, професор,
Андрій	директор Центру моніторингу якості освіти та інновацій
Павлович	навчального процесу Вінницького національного
	технічного університету;
Решетков	кандидат технічних наук, доцент,
Дмитро	заступник директора навчально-наукового інституту
Миколайович	морського бізнесу, професор кафедри експлуатації
	портів і технології вантажних робіт Одеського
	національного морського університету

Турпак доктор технічних наук, професор, професор кафедри
Сергій транспортних технологій Запорізького національного
Миколайович технічного університету

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні робочої групи науково-методичної комісії №14 з транспорту та сервісу підкомісії № 275 Транспортні технології Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 27.05.2016 р. № 2).

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 20.12.2016 р. № 10).

Фахову експертизу проводили:

Більчук Голова Державної авіаційної служби України, м. Київ;
Олександр
Васильович
Бутько доктор технічних наук, завідувач кафедри управління
Тетяна Василівна експлуатаційною роботою, Український державний
університет залізничного транспорту, м. Харків;
Воробйов Директор ТОВ "Інститут" Київдормістпроект",
Володимир м. Київ.
Владиславович

Методичну експертизу проводили:

Калашнікова Директор Інституту вищої освіти НАПН України;
Світлана Андріївна
Шитікова Директор Національного Еразмус+ офісу в Україні
Світлана Петрівна (Проект ЄС).

Стандарт розглянуто Міністерством інфраструктури України та Федерацією роботодавців транспорту України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 275 – Транспортні технології (за видами) Науково-методичної комісії № 14 з транспорту та сервісу Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 12.07.2018 р. № 5).

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	27 – Транспорт
Спеціальність	275 – Транспортні технології (за видами)
Обмеження щодо форм навчання	Обмеження відсутні
Освітня кваліфікація	Бакалавр з транспортних технологій (спеціалізація / вид транспорту)
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 275 Транспортні технології (за видами) Спеціалізація – (зазначити назву спеціалізації за наявності) Освітня програма – (зазначити назву)
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт:</i> транспортні системи та технології.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів сучасної науки та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, методи, концепції теорій систем і системного аналізу, транспортних процесів і систем, оптимальних рішень та інших, що розкривають закономірності проектування, ефективного розвитку та функціонування транспортних систем і технологій.</p> <p><i>Методи, методика, технології:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - формалізовані та якісні методи системного аналізу; - методи дослідження операцій, математичного та імітаційного моделювання, графічного, аналітичного та статистичного аналізу; - методики розв'язування формалізованих задач, алгоритмізації транспортних процесів; - технології обслуговування пасажирів, вантажу та пошти на видах транспорту; - технології застосування видів транспорту в галузях економіки. <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сукупність галузевих пристроїв, приладів та інформаційних систем.</p>

Академічні права випускників	Можливість навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.
------------------------------	--

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти:

- на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС;
- на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше ніж 120 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста);
- практика має складати не менше 4 кредитів ЄКТС.

Мінімум 50 % обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених цим Стандартом вищої освіти.

IV Перелік компетентностей випускника

Шифр компетентності	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів сучасної транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.
Загальні компетентності	
ЗК-1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК-2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК-3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК-4	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК-5	Навики використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК-6	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК-7	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-8	Здатність розробляти та управляти проектами.
ЗК-9	Навики здійснення безпечної діяльності.
ЗК-10	Прагнення до збереження навколишнього середовища.
ЗК-11	Здатність працювати автономно та в команді.
ЗК-12	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК-13	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
СК-1	Здатність аналізувати та прогнозувати параметри і показники функціонування транспортних систем та технологій з урахуванням впливу зовнішнього середовища.
СК-2	Здатність організації та управління навантажувально-розвантажувальними роботами та складськими операціями на транспорті.
СК-3	Здатність організовувати та управляти перевезенням вантажів (за видами транспорту).
СК-4	Здатність організовувати та управляти перевезенням пасажирів та багажу (за видами транспорту).
СК-5	Здатність до оперативного управління рухом транспортних потоків.
СК-6	Здатність організовувати взаємодію видів транспорту.
СК-7	Здатність оптимізувати логістичні операції та координувати замовлення на перевезення вантажів від виробника до споживача, дотримуватись законів, правил та вимог систем управління якістю.
СК-8	Здатність проектувати транспортні (транспортно-виробничі, транспортно-складські) системи і їх окремі елементи.
СК-9	Здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень.
СК-10	Здатність оцінювати та забезпечувати ергономічну ефективність транспортних технологій.
СК-11	Здатність оцінювати та забезпечувати безпеку транспортної діяльності.
СК-12	Здатність організовувати міжнародні перевезення
СК-13	Здатність оцінювати плани та пропозиції щодо організації та технології перевезень, складені іншими суб'єктами, та вносити необхідні зміни виходячи з техніко-експлуатаційних параметрів та принципів функціонування об'єктів та пристроїв транспортної інфраструктури, транспортних засобів (суден).
СК-14	Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, автоматизовані системи керування та геоінформаційні системи при організації перевізного процесу.

СК-15	Здатність організувати транспортно-експедиторське обслуговування вантажів
СК-16	Здатність врахувати людський фактор в транспортних технологіях.

V Нормативний зміст підготовки бакалавра, сформульований у термінах результатів навчання

Шифр результату навчання	Зміст результату навчання
РН-1	Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.
РН-2	Критично оцінювати наукові цінності і досягнення суспільства у розвитку транспортних технологій.
РН-3	Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні.
РН-4	Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати іноземною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні.
РН-5	Застосовувати, використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання практичних завдань з організації перевезень та проектування транспортних технологій.
РН-6	Досліджувати транспортні процеси, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій.
РН-7	Формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї з удосконалення транспортних технологій.
РН-8	Розробляти, проектувати, управляти проектами у сфері транспортних систем та технологій.
РН-9	Розробляти, планувати, впроваджувати методи організації безпечної діяльності у сфері транспортних систем та технологій.
РН-10	Розробляти та використовувати транспортні технології з врахуванням вимог до збереження навколишнього середовища.
РН-11	Класифікувати та ідентифікувати транспортні процеси і системи. Оцінювати параметри транспортних систем. Виконувати системний аналіз та прогнозування роботи транспортних систем.
РН-12	Знаходити рішення щодо раціональних методів організації навантажувально-розвантажувальних робіт. Планувати графіки проведення навантажувально-розвантажувальних робіт. Вибирати механізми та засоби проведення навантажувально-розвантажувальних робіт.
РН-13	Організувати та управляти перевезенням вантажів в різних сполученнях. Вибирати вид, марку, тип транспортних засобів

	(суден) та маршрутів руху. Контролювати хід виконання перевезення.
PH-14	Організовувати та управляти перевезенням пасажирів та багажу в різних сполученнях. Вибирати вид, марку, тип транспортних засобів (суден) та маршрутів руху. Організовувати обслуговування пасажирів на вокзалах та пасажирських терміналах.
PH-15	Оцінювати параметри транспортних потоків. Проектувати схеми і мережі транспортних систем. Розробляти технології оперативного управління транспортними потоками.
PH-16	Вибирати ефективні технології взаємодії видів транспорту. Аналізувати можливості застосування різноманітних варіантів взаємодії видів транспорту.
PH-17	Розробляти ланцюги постачань та оцінювати їх ефективність. Установлювати зв'язки між різними ланцюгами постачань. Визначення функцій логістичних центрів. Аналізувати особливості супутніх інформаційних і фінансових потоків.
PH-18	Досліджувати види і типи транспортних систем. Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем. Оцінювати ефективність інфраструктури та технології функціонування транспортних систем.
PH-19	Пояснювати експлуатаційну, техніко-економічну, технологічну, правову, соціальну та екологічну ефективність організації перевезень.
PH-20	Досліджувати складові ергономічності транспортних технологій. Встановлювати їх ефективність і надійність.
PH-21	Впроваджувати методи організації безпечної транспортної діяльності.
PH-22	Організовувати міжнародні перевезення. Застосовувати методи оформлення митної документації. Використання методів митного контролю.
PH-23	Розпізнавати якісні і кількісні показники експлуатації транспортних засобів (суден). Оцінювати елементи конструкції транспортних засобів (суден). Установлювати зв'язок між елементами конструкції транспортних засобів (суден).
PH-24	Вибирати інформаційні системи для організації перевезень. Експлуатувати автоматизовані системи керування та навігаційні системи у перевізному процесі. Використовувати електронні карти.
PH-25	Використовувати методи організації транспортно-експедиторського обслуговування різних видів сполучення.
PH-26	Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.

VI Форми атестації здобувачів першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (дипломної роботи або проекту)
Вимоги до кваліфікаційної роботи	<p>Кваліфікаційна робота має бути завершеним дослідженням, яке передбачає розв'язання складної спеціалізованої задачі або актуальної практичної проблеми у сфері транспортних технологій (за відповідною спеціалізацією) на основі сучасних економіко-технологічних підходів.</p> <p>У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти чи його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.</p> <p>Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснювати у відповідності до вимог чинного законодавства.</p>

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У закладі вищої освіти повинна функціонувати система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення

функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням закладу вищої освіти оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством.

VIII Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

- Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
- Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» – [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
- Закон України «Про транспорт» [Режим доступу: <http://www.dnaop.com/html/3681/doc-zakon-ukrajini-pro-transport>];
- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>];
- Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>]
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>];
- Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010 [Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>];
- Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010 ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com>];

Інші рекомендовані джерела

- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ESG_2015.pdf];
- International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>];
- ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): UNESCO Institute for Statistics [Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>].

- Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21.12.2017 р. № 1648), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 29.03.2016 № 3);
- Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf];
- Національний освітній глосарій: вища освіта [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf];
- Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf];
- Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian.pdf].
- EQF-LLL – EuropeanQualificationsFrameworkforLifelongLearning [Режим доступу: https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf];
- QF-EHEA – QualificationFrameworkoftheEuropeanHigherEducationArea [Режим доступу: <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>];
- TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>].

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

О. І. Шаров

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить компетентності, що визначають специфіку підготовки бакалаврів зі спеціальності 275 – Транспортні технології (за видами) та результати навчання, які виражають що саме студент повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Вони узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1 показує до якої групи дескрипторів НРК належать результати навчання, пов'язані з відповідними компетентностями. В таблиці 2 показана відповідність результатів навчання та компетентностей.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей.

Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові компетентності і програмні результати навчання. Заклад вищої освіти має право вводити додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти.

Таблиця 1.

**Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей
дескрипторам Національної рамки кваліфікацій**

Класифікація компетентностей за НРК		Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Шифр	Зміст				
Загальні компетентності					
ЗК-1	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+	+	+	+
ЗК-2	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	+	+	+	+
ЗК-3	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	+	+	+	
ЗК-4	Навики використання інформаційних і комунікаційних технологій	+	+	+	
ЗК-5	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	+	+	+	
ЗК-6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	+	+	+	
ЗК-7	Здатність розробляти та управляти проєктами.	+	+	+	+
ЗК-8	Навики здійснення безпечної діяльності.	+	+	+	+
ЗК-9	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	+	+	+	+
ЗК-10	Здатність працювати автономно та в команді.	+	+	+	+
ЗК-11	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.			+	+
ЗК-12	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	+	+	+	+
ЗК-13	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+	+		
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
СК-1	Здатність аналізувати та прогнозувати параметри і показники функціонування транспортних систем та технологій з урахуванням впливу зовнішнього середовища.	+	+	+	+
СК-2	Здатність організації та управління навантажувально-розвантажувальними роботами та складськими операціями на транспорті.	+	+	+	+

СК-3	Здатність організувати та управляти перевезенням вантажів (за видами транспорту).	+	+	+	+
СК-4	Здатність організувати та управляти перевезенням пасажирів та багажу (за видами транспорту).	+	+	+	+
СК-5	Здатність до оперативного управління рухом транспортних потоків.	+	+	+	+
СК-6	Здатність організувати взаємодію видів транспорту.	+	+	+	+
СК-7	Здатність оптимізувати логістичні операції та координувати замовлення на перевезення вантажів від виробника до споживача, дотримуватись законів, правил та вимог систем управління якістю.	+	+	+	+
СК-8	Здатність проектувати транспортні (транспортно-виробничі, транспортно-складські) системи і їх окремі елементи.	+	+	+	+
СК-9	Здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень.	+	+	+	+
СК-10	Здатність оцінювати та забезпечувати ергономічну ефективність транспортних технологій.	+	+	+	+
СК-11	Здатність оцінювати та забезпечувати безпеку транспортної діяльності.	+	+	+	+
СК-12	Здатність організувати міжнародні перевезення	+	+	+	+
СК-13	Здатність оцінювати плани та пропозиції щодо організації та технології перевезень, складені іншими суб'єктами, та вносити необхідні зміни виходячи з техніко-експлуатаційних параметрів та принципів функціонування об'єктів та пристроїв транспортної інфраструктури, транспортних засобів (суден).	+	+	+	+
СК-14	Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, автоматизовані системи керування та геоінформаційні системи при організації перевізного процесу.	+	+	+	+
СК-15	Здатність організувати транспортно-експедиторське обслуговування вантажів	+	+	+	+
СК-16	Здатність врахувати людський фактор в транспортних технологіях.	+	+	+	

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ**

Розглянуто та затверджено на засіданні
вченої ради Державного університету
інфраструктури та технологій

Протокол № 1 від «08» червня 2017 р.

В.о. Ректора Університету:
В.В. Панін

Керівник проектної групи:
Б.І. Торопов

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

першого рівня вищої освіти
ступеня «бакалавр»

**ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

27 Транспорт
275 Транспортні технології
(залізничний транспорт)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

275.02 Транспортні технології (на
залізничному транспорті)

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПІНЬ**

перший
бакалавр

Київ – 2017

Передмова

1. РОЗРОБЛЕНО

проектною групою Державного університету інфраструктури та технологій

2. ВНЕСЕНО

кафедрою «Управління комерційною діяльністю залізниць» Державного університету інфраструктури та технологій

3. ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом В.о. ректора Державного університету інфраструктури та технологій від № 2 від «09» червня 2017 р. на підставі рішення Вченої ради Державного університету інфраструктури та технологій від «08» червня 2017 р., протокол № 1.

4. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

5. РОЗРОБНИКИ:

Торопов Б.І. – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри «Управління комерційною діяльністю залізниць»

Юрченко О.Г.– кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри «Управління комерційною діяльністю залізниць»

Васілова Г.С. – кандидат технічних наук, доцент кафедри «Управління комерційною діяльністю залізниць»

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1 Загальні відомості.....	4
1.1 Нормативні посилання.....	4
1.2 Терміни та їх визначення.....	5
1.3 Позначення, що використовуються.....	9
1.4 Вимоги до попереднього рівня освіти здобувачів.....	9
2. Профіль освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.....	10
3. Загальна характеристика сфери і об'єкта діяльності випускників з вищою освітою першого (бакалаврського) рівня.....	14
4. Компетентності, які необхідно розвинути/сформувати в процесі підготовки бакалавра.....	4
5. Результати навчання, що очікуються.....	16
6. Структура освітньо-професійної програми.....	25
6.1 Перелік навчальних дисциплін підготовки бакалавра за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт) та логічна послідовність їх вивчення.....	25
7. Форма атестації здобувачів ступеня бакалавр.....	185
8. Зміст системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.....	186

ВСТУП

Освітньо-професійна програма (ОПП) є нормативним документом Державного університету інфраструктури та технологій, в якому міститься система освітніх компонентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти в межах спеціальності 275 Транспортні технології (залізничний транспорт) галузі знань 27 Транспорт, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач ступеня бакалавр.

Призначення освітньо-професійної програми здобувача вищої освіти ступеня бакалавр – підготовка особи до здобуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт).

Освітньо-професійна програма використовується під час:

- ліцензування розширення провадження освітньої діяльності;
- акредитації освітньо-професійної програми;
- здобуття особами вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні.

Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту» та Національної рамки кваліфікацій і встановлює:

- вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою;
- перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення;
- кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми;
- нормативний строк підготовки бакалавра;
- компетентності (загальні та фахові) випускника;
- результати навчання, що очікуються;
- форму атестації здобувачів ступеня бакалавр;
- зміст системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Освітньо-професійна програма використовується для:

- розроблення навчального та робочого навчального плану підготовки бакалаврів;
- формування індивідуальних планів студентів;
- розроблення програм навчальних дисциплін, практичної підготовки та стажування;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- визначення інформаційної бази для формування засобів діагностики;
- атестації бакалаврів.

Користувачі освітньо-професійної програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в Державному університеті інфраструктури та технологій на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт);

- науково-педагогічні працівники Державного університету інфраструктури та технологій, які здійснюють підготовку бакалаврів за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт);
- приймальна комісія Державного університету інфраструктури та технологій;
- екзаменаційна комісія 275 Транспортні технології (залізничний транспорт).

Освітньо-професійна програма поширюється на кафедри Державного університету інфраструктури та технологій, що здійснюють підготовку здобувачів ступеня бакалавр за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт) галузі знань 27 Транспорт.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

1.1. Нормативні посилання

Освітньо-наукова програма розроблена на підставі таких нормативних документів:

- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, затверджена Указом Президента України від 25 червня 2013 р. № 344/2013.
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556 – VII.
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848 – VIII.
- Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (із змінами, внесеними згідно із Законом № 867-VIII від 08.12.2015).
- Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.
- Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2015 №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
- Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».
- ДК- 003-201 Державний класифікатор професій.
- ДК-016-200 Державний класифікатор видів продукції та послуг.
- Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.01.15 р. № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/16 навчальний рік».
- Лист Міністерства освіти і науки України від 13.03.2015 р. №1\9-126 «Щодо особливостей організації освітнього процесу та форм навчальних планів у 2015/16 н.р.».
- Галузевий стандарт вищої освіти МОН. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра галузі знань 0701 «Транспорт і транспортна інфраструктура» напряму підготовки 6.070101 «Транспортні технології (за

видами транспорту)» / Кол.авт. за заг.керівн. М.Ф. Дмитриченка. – К.: Міністерство освіти і науки України, 2014. – 99 с.

- Галузевий стандарт вищої освіти МОН. Освітньо-професійна програма бакалавра галузі знань 0701 «Транспорт і транспортна інфраструктура» напряму підготовки 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)» / Кол.авт. за заг.керівн. М.Ф. Дмитриченка. – К.: Міністерство освіти і науки України, 2014. – 99 с.

1.2. Терміни та їх визначення

У програмі використано терміни та відповідні визначення, що подані у Законі України «Про вищу освіту» та Національному освітньому глосарію: вища освіта.

У освітньо-науковій програмі терміни вживаються в такому значенні:

1) *автономність і відповідальність* – здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності;

2) *акредитація освітньої програми* – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності вищого навчального закладу за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

3) *атестація* – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти;

4) *бакалавр* – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра визначається вищим навчальним закладом;

5) *вища освіта* – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

6) *вищий навчальний заклад* – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей;

7) *галузь знань* – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

8) *дисциплінарні компетенції* – деталізовані компетенції як результат декомпозиції компетенцій фахівця спеціальності (спеціалізації) певного рівня вищої освіти;

9) *Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)* – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується в кредитах ЄКТС;

10) *засоби діагностики* – документи, що затверджені в установленому порядку, та призначені для встановлення ступеню досягнення запланованого рівня сформованості компетенцій студента при контрольних заходах;

11) *здобувачі вищої освіти* – особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

12) *змістовий модуль* – сукупність умінь, знань, цінностей, які забезпечують реалізацію певної компетенції;

13) *знання* – осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні);

14) *інтегральна компетентність* – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

15) *інтегрована оцінка* – результат оцінювання конкретизованих завдань різних рівнів з урахуванням коефіцієнта пріоритетності (запланованого рівня сформованості компетенцій);

16) *інформаційне забезпечення навчальної дисципліни* – засоби навчання, у яких системно викладено основи знань з певної дисципліни на рівні сучасних досягнень науки і культури, опора для самоосвіти і самонавчання (підручники; навчальні посібники, навчально-наочні посібники, навчально-методичні посібники, хрестоматії, словники, енциклопедії, довідники тощо);

17) *кваліфікаційний рівень* – структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня;

18) *кваліфікація* – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган установив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами;

19) *компетентність/компетентності* (за НРК) – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості;

20) *компетенція* (юридична дефініція ринку праці) – коло повноважень

фахівця (професійні обов'язки, завдання та їх складові);

21) *комунікація* - взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності;

22) *кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи* (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС;

23) *курсний проект* – індивідуальне завдання виконання якого відноситься здебільшого до проектної та проектно-конструкторської діяльності. Цей вид навчальної роботи може включати елементи технічного завдання, ескізи та технічні проекти, розроблення робочої, експлуатаційної, ремонтної документації тощо. Виконання курсового проекту регламентується відповідними стандартами;

24) *методичне забезпечення навчальної дисципліни* – рекомендації до супроводження навчальної діяльності студента за всіма видами навчальних занять, що містить, в тому числі інформацію щодо засобів та процедури контрольних заходів, їх форми та змісту, методів розв'язання вправ, джерел інформації;

25) *модульний контроль* – оцінювання ступеню досягнення студентом запланованого рівня сформованості компетенцій за видами навчальних занять;

26) *молодий бакалавр* - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої-професійної програми, обсяг якої становить 90-120 кредитів ЄКТС;

27) *навчальна дисципліна* – сукупність модулів, що підлягає підсумковому контролю;

28) *навчальний елемент* – мінімальна навчальна інформація самостійного смислового значення (поняття, явища, відношення, алгоритми);

29) *об'єкт діагностики* – компетенції, опанування якими забезпечуються навчальною дисципліною;

30) *освітній процес* – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

31) *освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма* – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а

також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

32) *освітня діяльність* – діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

33) *підсумковий контроль* – комплексне оцінювання запланованого рівня сформованості дисциплінарних компетенцій;

34) *поточний контроль* – оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення аудиторного навчального заняття (опитування студентів на лекціях, перевірка та прийом звітів з виконання лабораторних робіт, тестування тощо);

35) *програма дисципліни* – нормативний документ, що визначає зміст навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми, розробляється кафедрою, яка закріплена наказом ректора для викладання дисципліни;

36) *результати навчання* (Закон України «Про вищу освіту») – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

37) *результати навчання* (Національна рамка кваліфікацій) – компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання;

38) *рівень сформованості дисциплінарної компетенції* – частка правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій від загальної кількості запитань або суттєвих операцій еталону рішень. Визначається під час поточного контролю. Рівень сформованості дисциплінарних компетенцій, устанавлюється за результатами виконання комплексної контрольної роботи;

39) *робоча програма дисципліни* – нормативний документ, що розроблений на основі програми дисципліни відповідно до річного навчального плану (містить розподіл загального часу на засвоєння окремих навчальних елементів і модулів за видами навчальних занять та формами навчання);

40) *самостійна робота* – діяльність студента з вивчення навчальних елементів та змістових модулів, опанування запланованих компетенцій, виконання індивідуальних завдань, підготовки до контрольних заходів;

41) *спеціалізація* – складова спеціальності, що визначається вищим навчальним закладом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

42) *спеціальність* – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

43) *стандарт вищої освіти* – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності;

44) *стандарт освітньої діяльності* – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного

забезпечення освітнього процесу вищого навчального закладу й наукової установи;

45) *уміння* – здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв’язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

46) *якість вищої освіти* – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

1.3. Позначення, що використовуються

ЄКТС (European Credit Transfer and Accumulation System) – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система;

НРК – Національна рамка кваліфікацій;

ЗК – загальні компетентності;

ФК – спеціальні (фахові) компетентності;

РН – результати навчання;

ОПП – освітньо-професійна програма.

1.4. Вимоги до попереднього рівня освіти здобувачів

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт) за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Прийом на навчання для здобуття ступеня бакалавр здійснюється за результатами ЗНО.

2. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА

Профіль освітньо-професійної програми підготовки фахівців з вищою освітою за першим (бакалаврським) рівнем зі 275 Транспортні технології (залізничний транспорт) галузі знань 27 Транспорт

Тип диплома та обсяг програми		Одиничний ступінь, 240 кредитів ЄКТС
Вищий навчальний заклад		Державний університет інфраструктури та технологій
Акредитаційна інституція		Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
Період акредитації		Програма впроваджується у 2017 році
Рівень програми		FQ-EHEA – перший цикл, QF-LLL – 6 рівень, NPK – 6 рівень
A	Мета програми	
	Створення цілісної системи забезпечення підготовки бакалаврів, що передбачає здобуття теоретичних знань, практичних умінь і навичок достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт)	
Б	Характеристика програми	
1	Предметна область, напрям	Транспортні технології
2	Фокус програми: загальна/спеціальна	Загальна освіта в сфері організації перевезень управління на залізничному транспорті
3	Орієнтація програми	Освітньо-професійна
4	Особливості програми	Організація самостійної роботи студентів за допомогою дистанційних методів навчання. Відпрацювання та розвиток професійного мислення під проходження практики в реальних виробничих умовах.
В	Працевлаштування та продовження освіти	

1	Працевлаштування	Бакалавр з транспортних технологій. Може виконувати професійну діяльність з управління транспортними процесами на різних рівнях: організація перевезення вантажів та пасажирів на залізничному транспорті та метрополітені, управління транспортними підрозділами та займати первинні посади: диспетчер служби руху, інженер з транспорту, черговий служби руху, інженер з керування й обслуговування транспортних систем. Робочі місця в університетах, в інших організаціях на посадах у сфері виробництва, обслуговування та утримання засобів транспорту. Самостійне працевлаштування.
2	Продовження освіти	Можливість навчання за програмою другого циклу FQ-EHEA, QF-LLL – 7 рівня, NPK – 7 рівня.
Г	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	Лекційні курси, практичні заняття, лабораторні заняття, самостійна робота на основі підручників та конспектів, підготовка у бібліотеці та Internet, індивідуальні консультації з викладачами, підготовка до державної атестації (екзамен з фаху).
2	Система оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студента здійснюється за взаємоузгодженими 4-х бальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами, шкалою навчального закладу (від 0 до 100 балів), національною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Види контролю: поточний, модульний, підсумковий, самоконтроль. Форми контролю: усне та письмове опитування, тестові завдання за допомогою комп'ютера або дистанційних засобів навчання, захист практичних, лабораторних та індивідуальних робіт, державна атестація.

1	Працевлаштування	Бакалавр з транспортних технологій. Може виконувати професійну діяльність з управління транспортними процесами на різних рівнях: організація перевезення вантажів та пасажирів на залізничному транспорті та метрополітені, управління транспортними підрозділами та займати первинні посади: диспетчер служби руху, інженер з транспорту, черговий служби руху, інженер з керування й обслуговування транспортних систем. Робочі місця в університетах, в інших організаціях на посадах у сфері виробництва, обслуговування та утримання засобів транспорту. Самостійне працевлаштування.
2	Продовження освіти	Можливість навчання за програмою другого циклу FQ-EHEA, QF-LLL – 7 рівня, NPK – 7 рівня.
Г	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	Лекційні курси, практичні заняття, лабораторні заняття, самостійна робота на основі підручників та конспектів, підготовка у бібліотеці та Internet, індивідуальні консультації з викладачами, підготовка до державної атестації (екзамен з фаху).
2	Система оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студента здійснюється за взаємоузгодженими 4-х бальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами, шкалою навчального закладу (від 0 до 100 балів), національною шкалою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F). Види контролю: поточний, модульний, підсумковий, самоконтроль. Форми контролю: усне та письмове опитування, тестові завдання за допомогою комп'ютера або дистанційних засобів навчання, захист практичних, лабораторних та індивідуальних робіт, державна атестація.

<p>RH1 Працювати за професійною діяльністю</p> <p>RH2 Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою</p> <p>RH3 Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати іноземною мовою</p> <p>RH4 Застосовувати, використовувати інформаційні і комунікаційні технології</p> <p>RH5 Досліджувати, експериментувати, аналізувати та оцінювати процеси та параметри транспортних систем</p> <p>RH6 Застосовувати, демонструвати, використовувати знання</p> <p>RH7 Формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї</p> <p>RH8 Розробляти, проектувати, управляти проектами</p> <p>RH9 Розробляти, планувати, впроваджувати методи організації безпечної діяльності в транспортних системах</p> <p>RH10 Дотримуватись, слідувати, захищати та прагнути до збереження навколишнього середовища</p> <p>RH11 Розділяти на категорії транспортні процеси. Оцінювати складні параметри транспортних систем. Виконувати системний аналіз</p> <p>RH12 Заходити рішення щодо методів навантажувально-розвантажувальних робіт. Планування графіків проведення навантажувально-розвантажувальних робіт. Вибирати механізми та засоби проведення навантажувально-розвантажувальних робіт</p> <p>RH13 Організовувати перевезення вантажів в різних сполученнях. Вибирати вид, марку, тип транспортних засобів. Встановлювати графіки праці операторів.</p> <p>RH14 Організовувати перевезення пасажирів в різних сполученнях. Вибирати вид, марку, тип транспортних засобів. Встановлювати графіки праці операторів.</p> <p>RH15 Оцінювати параметри транспортних потоків. Проектувати схеми і мережі транспортних систем. Організовувати технології управління транспортними потоками.</p> <p>RH16 Вибирати ефективні технології взаємодії видів транспорту. Аналізувати можливості застосування різноманітних варіантів взаємодії видів транспорту.</p> <p>RH17 Установлювати зв'язки між різними ланцюгами постачань. Визначення функцій логістичних центрів. Виділяти особливості супутніх інформаційних і фінансових потоків.</p> <p>RH18 Досліджувати види і типи транспортних систем. Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем. Оцінювати ефективність транспортних систем.</p> <p>RH19 Оцінювати соціальний ефект. Оцінювати економічний ефект. Робити висновки щодо співвідношення між соціальними і економічними показниками транспортних систем.</p> <p>RH20 Досліджувати складові ергономічних систем. Встановлювати ефективність і наліїність ергономічних систем.</p>
--

	<p>PH 21 Досліджувати фактор людини. Експериментально оцінювати параметри функціонального стану людини-оператора. Робити висновки стосовно працездатності, надійності, втомлюваності людини-оператора.</p> <p>PH22 Організовувати брокерську роботу. Застосовувати методи оформлення митної документації. Використання методів митного контролю.</p> <p>PH23 Розпізнавати якісні і кількісні показники експлуатації транспортних засобів. Оцінювати елементи конструкції транспортних засобів. Установлювати зв'язок між елементами конструкції транспортних засобів.</p> <p>PH24 Вибирати навігаційні системи. Аналізувати алгоритми навігаційних систем. Використовувати електронні карти.</p> <p>PH25 Вибирати методи прогнозування стану і параметрів транспортних систем. Досліджувати еволюцію транспортних систем. Робити висновки щодо шляхів використання досліджень розвитку транспортних систем.</p>
--	---

3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СФЕРИ І ОБ'ЄКТА ДІЯЛЬНОСТІ ВИПУСКНИКІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ

Випускник з вищою освітою першого (бакалаврського) рівня, який здобув ступінь бакалавра за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт), може працювати у сфері управління транспортними процесами на різних рівнях: організація перевезення вантажів та пасажирів на залізничному транспорті та метрополітені, управління транспортними підрозділами та займати первинні посади: диспетчер служби руху, інженер з транспорту, черговий служби руху, інженер з керування й обслуговування транспортних систем. Робочі місця в університетах, в інших організаціях на посадах у сфері виробництва, обслуговування та утримання засобів транспорту.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ НЕОБХІДНО РОЗВИНУТИ/СФОРМУВАТИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА

В процесі підготовки бакалавра за спеціальністю 275 Транспортні технології (залізничний транспорт) необхідно розвинути/сформувавши такі компетентності:

Види компетентностей	Сутність та зміст компетентностей
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування

	певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення через пошук, обробку та аналіз інформації з різних джерел</p> <p>ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні</p> <p>ЗК4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій</p> <p>ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ЗК6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</p> <p>ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами</p> <p>ЗК9. Навички здійснення безпечної діяльності</p> <p>ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>ФК1. Здатність аналізувати параметри і показники функціонування транспортних процесів і систем</p> <p>ФК2. Навички управління навантажувально-розвантажувальними технологіями на транспортні</p> <p>ФК3. Навички щодо організації вантажних перевезень за видами транспорту</p> <p>ФК4. Навички щодо організації пасажирських перевезень за видами транспорту</p> <p>ФК5. Здатність до управління рухом транспортних засобів</p> <p>ФК6. Здатність до організації взаємодії видів транспорту</p> <p>ФК7. Знання та розуміння логістичного управління матеріальними та іншим потоками</p> <p>ФК8. Здатність до проектування інтегрованих і окремих транспортних систем</p> <p>ФК9. Здатність оцінювати та забезпечувати соціальну та економічну ефективність транспортних процесів</p> <p>ФК10. Здатність оцінювати та забезпечувати ергономічну ефективність транспортних технологій</p> <p>ФК11. Навички дослідження і врахування фактору людини в транспортних технологіях</p> <p>ФК12. Навички щодо митного обслуговування транспортних технологій</p> <p>ФК13. Знання техніко-експлуатаційних параметрів транспортних засобів</p> <p>ФК14. Навички щодо застосування геоінформаційних</p>

02.24	Транспортна інфраструктура	4	120						Екз.		
02.25	Дослідження транспортного ринку	3	90						Зал.		
02.26	Транспортний сервіс	3	90								Екз.
02.27	Транспортна логістика	3	90								2
Усього вибіркові навчальні дисципліни (за вибором університету) (Усього за пп.2.2.1)		42	1260								
2.2.2 Дисципліни самостійного вибору студента											
БЛОК А											
02.28.А	Управління експлуатаційною роботою	13	390					Зал.	Екз.	Зал.	Екз.
02.29.А	Залізничні станції та вузли	8	240						Зал.	Зал.	Екз.
02.30.А	Автоматизовані системи управління залізничним транспортом	5	150								Екз.
02.31.А	Основи ергономіки	3	90				Зал.				
02.32.А	Основи наукових досліджень	3	90								Зал.
02.33.А	Математичні моделі в транспортних системах	4	120						Екз.		
02.34.А	Організація і технологія перевезень швидкопсувних вантажів	4	120						Екз.		
02.35.А	Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності	5	150							Зал.	
02.36.А	Історія залізничного транспорту	3	90						Зал.		
02.37.А	Переклад науково-технічної літератури	5	150				Зал.	Зал.	Зал.	Зал.	
02.38.А	Історія науки і техніки	3	90				Зал.				
02.39.А	Ергономіка на залізничному транспорті	3	90							Зал.	
02.40.А	Транспортна географія	3	90					Зал.			
Усього дисципліни самостійного вибору студента (Усього за пп.2.2.2 БЛОК А)		62	1 860								
БЛОК Б											
02.41.Б	Управління експлуатаційною роботою	13	390					Зал.	Екз.	Зал.	Екз.
02.42.Б	Залізничні станції та вузли	8	240						Зал.	Зал.	Екз.
02.43.Б	Автоматизовані системи управління залізничним транспортом	5	150								Екз.
02.44.Б	Тяговий рухомий склад залізниць	3	90				Зал.				
02.45.Б	Основи наукових досліджень	3	90								Зал.
02.46.Б	Математичні моделі в транспортних системах	4	120						Екз.		
02.47.Б	Організація і технологія перевезень швидкопсувних вантажів	4	120						Екз.		
02.48.Б	Транспортне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності	5	150							Зал.	
02.49.Б	Умови навантаження і	3	90								

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Вступ. Українська державність у IX-XIII ст. Княжа доба.

Предмет і завдання курсу історія України та його структура. Джерела та історіографія. Історичні передумови утворення Київської Русі. Перетворення Києва на політичний центр східнослов'янських племінних союзів. Основні етапи становлення Давньоруської держави. Характерні риси соціально-економічного розвитку Київської Русі. Соціальна структура населення. Внутрішня та зовнішня політика князів Олега, Ігоря, Ольги, Святослава, Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Суспільно-політичні відносини в Київській державі. Політичний устрій. Хрещення Київської Русі та його історичне значення. Причини та наслідки політичної роздробленості. Утворення, піднесення та занепад Галицько-Волинського князівства. Політичні підсумки князювання Романа Мстиславовича та Данила Романовича. Суспільно-політичний і адміністративно-територіальний устрій Галицько-Волинського князівства. Історичне значення Галицько-Волинського князівства у формуванні української державності.

Тема 2. Українські землі у складі іноземних держав (XIV – перша половина XVII ст.). Виникнення українського козацтва.

Перехід українських земель в XIII – XIV ст. під владу Литви. Політичний устрій Великого князівства Литовського. Особливості перебування українських земель у його складі. Причини та наслідки Люблінської унії для України. Входження України до складу Речі Посполитої. Брестська церковна унія. Створення греко-католицької церкви та її значення в громадському житті України. Історичні передумови та джерела виникнення українського козацтва. Заснування Запорозької Січі як зародку національної держави. Суспільно-політична організація українського козацтва. Особливості козацтва як нової української політичної сили.

Тема 3. Українська гетьманська держава (друга полов. XVII–XVIII ст.)

Соціально-економічні та соціально-політичні передумови Української національної революції XVII ст. Рушійні сили, мета революції, її періодизація. Роль і місце Української національної революції у вітчизняній та європейській історії. Формування Української козацької держави, її ознаки. Національна ідея Б.Хмельницького. Сутність Переяславської угоди 1654 р. та її наслідки для України. Доба Руїни в політичній історії України. Причини та наслідки територіально-політичного розколу України. Внутрішня та зовнішня політика гетьманів Ю. Хмельницького, І.Виговського, П.Тетері, І.Брюховецького, П.Дорошенка, Д.Многогрішного, І.Самойловича. Суспільно-політичний устрій Лівобережної України наприкінці XVII – початку XVIII ст. Особливості внутрішньої та зовнішньої політики гетьмана І.Мазепи. Наступ російського царизму на політичну автономію України. Пилип Орлик та його Конституція. Основні етапи інкорпораційної політики царизму щодо України. Утворення Малоросійської колегії. Національно-визвольна і антикріпосницька боротьба в Україні в середині та другій половині XVIII ст.

Тема 4. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (XIX – початок XX ст.)

Територіально-політичні поділи Речі Посполитої. Входження українських земель в державні структури Російської і Австрійської імперій. Початок українського національного відродження. Програмні документи Кирило-Мефодіївського товариства та його діяльність. Соціально-економічні реформи 60 - 70-х рр. XX ст. в Російській імперії та їх особливості в Україні. Розвиток капіталізму у промисловості і сільському господарстві. Основні тенденції суспільно-політичного розвитку Наддніпрянщини в другій половині XIX ст. Громадівський рух. Формування російських політичних організацій соціал-демократичного та неонародницького спрямування. Особливості процесу національного відродження на західноукраїнських землях. Діяльність “Руської трійці”. Вплив європейських революцій 1848-849 рр. на соціально-політичне життя в Західній Україні. Конституційні реформи в Австро-Угорщині та їх вплив на суспільно-політичне життя в Західній Україні. Історичні передумови та особливості формування партійно-політичного руху в Східній Галичині. Українська політична думка в Східній Галичині в другій половині XIX ст. Основні риси соціально-економічного розвитку України на початку XX ст. Пожвавлення національно-визвольного руху, революційні події Першої російської революції в Україні: виступи робітників, селян, солдатів і матросів. Столипінська аграрна реформа та особливості її проведення в Україні. Соціально-економічне становище західноукраїнських земель. Політичне життя Східної Галичини і Буковини. Україна в роки Першої світової війни.

Тема 5. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр.

Причини, характер, мета Української революції, її періодизація. Утворення Центральної Ради та її державотворча діяльність. Проголошення Української Народної Республіки (УНР). Війна більшовицької Росії проти УНР і перший прихід радянської влади в Україну. Брестський мирний договір. Вступ німецьких і австро-угорських військ в Україну. Прийняття Конституції УНР. Розпуск Центральної Ради, причини її поразки. Історичні обставини гетьманського перевороту. Внутрішня і зовнішня політика уряду Української держави. Політична криза Гетьманату. Утворення Директорії, її внутрішня та зовнішня політика. Друга війна з радянською Росією. Причини поразки Директорії. Національно-визвольний рух в західноукраїнських землях у 1917-1918 рр. Проголошення ЗУНР. Українсько-польська війна. “Акт злуки” УНР і ЗУНР та його історичне значення. Селянсько-повстанський рух в Україні в 1918-1919 рр. Протистояння національно-демократичної та радянської моделей державності в Україні в 1919-1920 рр. Остаточне відновлення Радянської влади. Варшавська угода УНР з Польщею. Радянсько-польська війна. Історичне значення Української революції 1917-1920 рр.

Тема 6. Міжвоєнний період в історії українського народу (1921–1939 рр.)

Соціально-економічне та політичне становище в УРСР на початку 20-х років. Перехід до нової економічної політики. Сутність НЕПу та її особливості в Україні. Голод 1921-1923 рр., його причини і наслідки. Зміцнення радянського ладу в Україні. Входження УРСР до складу Радянського Союзу. Формування командно-адміністративної системи в економіці. Політичні цілі індустріалізації.

Політичні цілі колективізації. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні: причини та наслідки. Суперечливий характер соціально-економічних перетворень в умовах формування командно-адміністративної системи. Політичні процеси в 30-х роках в УРСР. Умови і результати культурного розвитку УРСР в 30-х роках. Розстріляне відродження. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період. Національна політика Польщі, Румунії, Чехословаччині на окупованих українських територіях. Соціально-політичний рух на західноукраїнських землях в 20-30-х рр. Діяльність політичних партій та громадських об'єднань. Український націоналізм у міжвоєнні роки. Створення Організації українських націоналістів (ОУН). Програмні засади та політична діяльність ОУН. Греко-католицька церква в суспільно-політичному житті Західної України. Становище українців Буковини та в Закарпаття. Проголошення автономії Карпатської України. Карпатська Січ.

Тема 7. Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.).

Геополітичне становище України напередодні Другої світової війни. Українське питання в політиці європейських держав. Україна в планах фашистської Німеччини. Пакт Ріббентропа-Молотова і таємний протокол. Причини і початок Другої світової війни. Україна в перші роки Другої світової війни. Радянізація західноукраїнських земель. Історичне значення возз'єднання українських земель у 1939-1940 рр. Напад Німеччини на СРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Причини поразок Червоної Армії на першому її етапі. Оборонні операції радянських військ 1941-1942 рр. Встановлення німецького окупаційного режиму в Україні та його злочинні дії. Виникнення та діяльність підпільних організацій й партизанських з'єднань. Створення, бойові дії збройних формувань Української повстанської армії (УПА). Звільнення України від окупації. Перемога ССРСР та країн антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні. Головні соціально-економічні та політичні наслідки Другої світової війни. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини. Втрати України в Другій світовій війні.

Тема 8. Соціально-економічні та суспільно-політичні процеси в УРСР: друга половина 1940-х – перша половина 1980-х рр.

Міжнародне становище України після Другої світової війни. Повоєнні територіально-політичні зміни на українських землях. Основні напрямки зовнішньополітичної діяльності УРСР. Її участь в створенні ООН та інших міжнародних організацій. Відбудова народного господарства України. Голод 1946-1947 рр. Основні риси суспільно-політичного життя УРСР в умовах десталізації. Політичні реабілітації, демократизація та лібералізація державного життя. Економічна та соціальна політика. Зародження руху “шестидесятників” та їх роль у громадському житті. УРСР в умовах поглиблення системної кризи радянського ладу (1965-1985 рр.). Історична оцінка діяльності П. Шелеста та В. Щербинського. Дисидентський рух в Україні, причини появи, особливості, значення діяльності дисидентів. Радянські Конституції і Україна. Кризові явища в радянському суспільстві.

Тема 9. Україна на шляху до суверенітету. Утворення та становлення незалежної України.

Зміст, мета та основні етапи перебудови в СРСР. “Нове мислення”. Особливості перебудованого процесу в Україні. Катастрофа на Чорнобильській

АЕС та її наслідки. Зростання політичної активності українського суспільства. Утворення нових політичних партій та громадських об'єднань. Реформа виборчої системи. Вибори до Верховної Ради УРСР. Прийняття Декларації про державний суверенітет України. Курс національно-демократичних сил на утворення самостійної держави. Серпневі події в Москві та їх політичні наслідки для України. Проголошення незалежності України. Підсумки загальноукраїнського референдуму 1 грудня 1991 р. Ліквідація СРСР і утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД). Зовнішньополітичний курс України. Успіхи і труднощі розгортання державотворчих процесів. Формування інститутів державності. Характер влади в пострадянський період. Особливості внутрішньополітичного життя в Україні в другій половині 90-х років. Прийняття нової Конституції України та її історичне значення. Етапи становлення української багатопартійності, її особливості. Економічний стан держави. Соціально-економічні реформи в Україні кінця ХХ - поч. ХХІ ст. Помаранчева революція. Характер і зміст внутрішньої і зовнішньої політики нової влади.

УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Мета навчальної дисципліни – сформувати у майбутніх спеціалістів професійно зорієнтовані уміння і навички досконалого володіння українською літературною мовою у фаховій сфері.

Завдання: вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» - сформувати: мовну компетенцію майбутніх фахівців, що містить знання і практичне оволодіння нормами літературної професійної мови; навички самоконтролю з дотриманням норм у спілкуванні; вміння і навички оптимальної мовної поведінки у професійній сфері; стійкі навички усного й писемного спілкування, зорієнтованого на професійну специфіку; навички оперування фаховою термінологією, редагування, корегування та перекладу наукових текстів.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати: норми сучасної літературної української мови; україномовну, загальнонаукову лексику і термінологічний апарат своєї спеціальності; граматичні структури, характерні для академічного мовлення, усталені вислови організації процесу навчання

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен вміти: аналізувати сприйняте україномовне академічне усне і писемне мовлення щодо його грамотності й у випадку необхідності виправляти помилки; здійснювати синхронний усний і писемний переклад (з російської мови українською) загальнонаукової лексики і спеціальної термінологічної лексики та граматичних структур, характерних для академічного мовлення; використовувати у власному мовленні україномовну загальнонаукову лексику і термінологію своєї спеціальності;

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Українська мова як основа формування комунікативної компетенції мовної особистості

Предмет, мета і завдання курсу, його наукові основи. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Функції мови в суспільстві. Функції фахової мови. Історія походження та розвитку української літературної мови. Місце

української мови серед інших мов світу. Поняття білінгвізму та мовної інтерференції. Поняття загальнонаціональної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Державна мова в Україні. Укладання словника з фахової лексики.

Тема 2. Офіційно діловий стиль як засіб професійної комунікації

Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Визначення стилю. Розмовний стиль та його підстилі. Книжні стилі та їх підстилі. Підстилі та жанри офіційно-ділового стилю. Мовні особливості офіційно-ділового стилю.

Тема 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації

Класифікація документів. Національний стандарт України. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Вимоги до бланків документів. Оформлювання сторінки. Вимоги до тексту документа.

Тема 4. Лексика та фразеологія у фаховій мові

Лексика української мови з погляду походження та вживання. Стилістична диференціація лексики української мови як компонент мовної компетенції. Лексична нормативність і фразеологічне багатство української мови. Паронім у професійній комунікації. Іншомовна компетенція. Синонімія у професійній мові комунікатора. Вибір слова. Редагування текстів. Робота із словником фахової лексики

Тема 5. Морфологічні та синтаксичні особливості професійного мовлення як компонент формування мовної компетенції

Особливості вживання іменника у сфері фахової мови. Кличний відмінок та особливості вживання категорії роду, числа у мові професійного спілкування. Правопис власних назв. Написання і відмінювання прізвищ і географічних назв. Граматичні категорії прикметника. Узгодження форм прикметника з формами іменника. Синтаксична нормативність професійного мовлення. Складні випадки побудови словосполучень і речень. Типові недоліки, пов'язані з побудовою складних речень. Особливості вживання займенників та сполучників у мові професійного спілкування. Робота із словником фахової лексики

Тема 6. Українська термінологія у професійному спілкуванні

Термін та його ознаки. Загальнонаукова, міжгалузєва й вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху та способи творення термінів. Проблеми сучасного термінознавства. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Переклад термінів.

Тема 7. Науковий стиль і його засоби у професійній комунікації

Становлення й розвиток наукового стилю української мови. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Жанри наукових досліджень. Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливі засоби організації розумової праці. Анотування й реферування наукових текстів. Основні правила бібліографічного опису, оформлювання покликань. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги ВАК України до наукової статті. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. Рецензія, відгук.

Тема 8. Культура усного фахового спілкування

Особливості усного спілкування. Невербальні засоби спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Функції та види бесід. Стратегія поведінки під час ділової бесіди. Етикет телефонної розмови. Етичні питання використання мобільних телефонів. Майстерність публічного мовлення як показник мовної компетенції фахівця. Види сучасного публічного мовлення. Мистецтво аргументації. Підготовка до виступу. Репрезентації навичок студентських наукових досліджень.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Мета навчальної дисципліни – отримання цілісного уявлення про культурно-історичні процеси, що відбувалися впродовж століть на українських землях.

Завдання: отримання знань з історії української культури, встановлення її зв'язків з цивілізаційними, соціальними, політичними, побутовими, художніми явищами і процесами.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати: Основні етапи розвитку української культури; багатогранність та різноплановість розвитку українського суспільства, з його особливостями політичної, релігійної, військової, наукової культури; Соціокультурні доміанти конкретних історичних епох та періодів в історії України і їх прояв у філософії, відповідних ідеях, образах, художніх творах.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен вміти: Виявляти головні соціальні та культурні передумови розвитку суспільства в окремий історичний період; аналізувати основні тенденції розвитку культури в регіональному та загальносвітовому масштабах; використовувати теоретичні знання, набуті під час вивчення дисципліни, у своїй професійній діяльності.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Поняття і сутність культури. Проблеми дослідження української культури

Дисципліна «українська культура» як змістовна частина культурологічного знання. Сутність поняття культури, його функції Місце культури у системі людської життєдіяльності. Культура та цивілізація. Культура та суспільне життя. Методологічні засади розуміння національної культури. Проблеми дослідження історії української культури. Періодизація української культури

Тема 2. Передумови виникнення української культури. Стародавня культура давніх слов'ян

Культура племен доби палеоліту на території України. Неолітична культура на території України. Проблема походження племен Трипільської культури, їхня культура та господарство. Культура залізного віку на Україні. Кочові племена кіммерійців, скіфів та сарматів. Грецькі колонії в Північному Причорномор'ї. Проблеми походження слов'ян. Основні етапи етногенезу слов'ян. Міфологічно-релігійні уявлення давніх слов'ян.. Основні етапи розвитку давньослов'янської культури. Ранньослов'янська концепція етногенезу українців. Міфологія та

релігійні вірування східнослов'янських племен. Художня та матеріальна культура східних слов'ян.

Тема 3. Культура Київської Русі

Суспільно-історичні передумови формування держави східних слов'ян. Нормандський чинник у формування державності та культури Київської Русі. Православна церква та її роль у розвитку Київської Русі. Розвиток науки та освіти в добу Київської Русі. Книжкова справа та література. Містобудування, архітектура та образотворче мистецтво доби Київської Русі. Суспільно-політична та культурна ситуація в Київській Русі періоду роздробленості. Культура Галицько-Волинського князівства. Розвиток містобудування та архітектури в Галицько-Волинській Русі. Татаро-монгольське завоювання Київської Русі та його вплив на суспільно-культурні процеси в регіоні.

Тема 4. Українська культура Литовсько-Польської доби

Життя та культура різних соціальних верств за Литовсько-Польської доби. Берестейська унія та її наслідки. Розвиток освіти на українських землях. Острозький осередок. Виникнення братств та братські школи. Книгодрукування та книжкова справа. Феномен полемічної літератури. Образотворче мистецтво та архітектура, музика періоду Польсько-Литовської доби

Тема 5. Культура доби козаччини.

Суспільно-політичні передумови формування козацького типу української культури. Соціокультурний феномен виникнення козацтва на Україні. Гетьманщина як прообраз української держави: територіальний устрій, розподіл влади. Елементи демократизму в українській козацькій державі. Козацький побут та духовна культура. Особливості пісенно-поетичної творчості козацької доби. Народні думи, історичні пісні. Кобзарство. Роль козацької культурної спадщини в розвитку української ідентичності. Світоглядні засади українського бароко. Розвиток освіти і наукових знань в Україні др. пол. XVII – XVIII ст. Києво-Могилянська академія. Бароко в українській архітектурі. Розвиток українського барокового живопису та скульптури. Українська література др. пол. XVII – XVIII ст. Драма та розвиток театру в Україні др. пол. XVII – XVIII ст. Українське та західноєвропейське бароко: порівняльний аналіз.

Тема 6. Українська культура кінця XVIII-XIX століття.

Суспільно-політичні умови розвитку культури на Україні наприкінці XVIII – XIX ст. Формування української національної ідеї. Формування української класичної літератури. Творчість І. Котляревського, Т. Шевченка. Особливості та напрями українського романтизму. Діяльність М.Костомарова та П.Куліша. Розвиток освіти на українських землях. Роль Харківського та Київського університетів. Кирило-Мефодіївське товариство. Вплив складних політичних умов у другій половині XIX ст. на розвиток української культури. Український живопис та архітектура XIX століття. Розвиток української класичної літератури в XIX ст. Українська музика та театр в XIX столітті

Тема 7. Українська культура XX століття

Українське суспільне та культурне життя в першій половині XX століття, його особливості. Створення Української Академії наук в 20-ті рр., наукові досягнення українських вчених. Національно-культурне піднесення 20-х років в Україні. Українське розстріляне відродження. Література і театр у нових умовах

мистецького життя. Суспільно-політичні умови розвитку української культури в другій половині XX ст. Дисидентський рух та його внесок у розвиток української нації та державності. Український мистецький авангард та його доля

Тема 8. Розвиток української культури в умовах незалежності

Здобуття державної незалежності України: вплив суспільно-політичних подій на розвиток культурного життя. Актуалізація, збереження та відродження національної спадщини в умовах незалежності. Основи законодавства про культуру, мови, освіти. Культурно-мистецькі товариства. Сучасна українська культура. Мовне питання в Україні: проблеми та перспективи розв'язання. Світові глобалізаційні процеси та їх вплив на українську культуру. Розвиток освіти та науки в період розбудови державності (Болонський процес). Розвиток української літератури в контексті мовної політики.

ФІЛОСОФІЯ

Мета навчальної дисципліни – прищепити студентам основи світоглядної культури і навичок абстрактного мислення, які відповідають сучасним вимогам і є необхідним мінімумом для розвитку творчого мислення, спроможності до критичного аналізу ідей, позицій, думок самостійно мислячої особи, громадянина, вченого

Завдання: ознайомити студентів з головними філософськими проблемами, поняттями, концепціями і підходами, що лежать в основі розвитку предмету філософії; проаналізувати основи та особливості філософського мислення у контексті гуманітарного знання; розглянути історію та проблематику української філософської думки на всіх етапах її розвитку у контексті світової історіософії, науки та культури; навчити студентів систематизувати та порівнювати традиції філософування у Західній та Східній цивілізаціях; розкрити фундаментальні основи філософського ставлення до світу і людини в умовах сучасної світоглядної трансформації цивілізаційних парадигм;

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати: сутність і специфіку філософії як форми суспільної свідомості; основні етапи розвитку філософії, характер і зміст її основних теорій і течій; історичні умови виникнення і теоретичні джерела вітчизняної філософії; сучасні філософське і природничо-наукове розуміння буття, особливості сучасного виробництва та науково-технологічної революції в умовах інформаційного суспільства; основні принципи людської свідомості та пізнання, їх структури і закономірностей розвитку; зміст та ідеологічну спрямованість сучасних концепцій людини; світоглядні та методологічні засади соціального і духовного буття людини, філософські основи соціального управління, глобальні проблеми сучасності.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен вміти: самостійно осягати суть філософських творів, з'ясувати їх методологічні настанови та соціальні наслідки; проводити методологічний аналіз різноманітних концепцій суспільного розвитку; застосовувати філософські знання в пізнавальній і практичній діяльності, зокрема при розв'язанні тих чи інших техніко-технологічних проблем тощо.

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Філософія і світогляд.

Філософія та світогляд. Поняття світогляду. Типи світогляду. Філософський світогляд. Характер філософських проблем. Філософія та наука, науково та ненауково орієнтовані типи філософії. Функції філософії. Філософія та мистецтво. Філософія та релігія. Філософія та загальний соціальний та індивідуальний людський досвід. Основні типи філософських орієнтацій

Тема 2. Антична та середньовічна філософія.

Дофілософські форми світогляду. Виникнення філософії – перехід від міфологічного та повсякденного до раціонально-теоретичного світорозуміння. Грецькі філософи про першооснову, походження та загальних організуючих началах світу. Космологізм та діалектика перших мислителів. Проблема буття та небуття, кінцевого та безмежного, змінного та постійного в егейській філософії. Матеріалістичні та ідеалістичні трактовки буття. Проблеми теорії пізнання, моралі та способу життя. Соціальні та політичні ідеї античної думки. Основні філософи епохи: Анаксагор, Анаксимен, Арістотель, Геракліт, Парменід, Демокрит, Піфагор, Платон, Сократ, Фалес, Епікур. Філософія Стародавнього Сходу: джайнізм (Індія), конфуціанство, даосизм, моїзм, легізм. Проблема буття та небуття: їхня сутність та взаємозв'язок. Людина в філософії та культурі Стародавнього Сходу.

Тема 3. Філософія Відродження та Нового часу.

Релігійний характер середньовічної філософії. Бог як абсолютне буття. Ідеї творіння та одкровення. Проблема віра та знання. Схоластика як спосіб філософського мислення. Трактовки буття, сутності та існування. Середньовічне розуміння природи та загальносвітової картини. Специфіка середньовічної науки. Людина в середньовічній філософії, трактовка його духа, душі та тіла. Звернення до духовного світу людини на підвалинах віри; звернення до людської особистості та самосвідомості. Аскетизм як середньовічний ідеал. Основні філософи епохи: Абельяр, Августин, Боецій, Бекон Р., Оккам, Фома Аквінський. Антропология та гуманізм епохи Відродження. Людина як творець власної природи та долі. Культ індивідуалізму та цінностей людського життя. Свобода думки та скептицизм гуманістів Відродження, критика релігійного догматизму та аскетизму. Картина світу доби Відродження. Пантеїзм. Ідеї геліоцентризму та нескінченності Всесвіту. Політична філософія Відродження: проблема влади та насильства, політики та моралі, соціальні утопії. Основні філософії епохи: Бруно, Валла, Данте, Коперник, Никола Кузанський, Кампанелла, Леонардо да Вінчі, Макіавеллі, Монтень, Петрарка, Еразм Роттердамський. Соціокультурні умови, теоретичні підвалини формування філософії Нового часу. Наукова революція XVII ст. проблема вивільнення розуму з позиції емпіризму та раціоналізму. Пошуки універсального методу наукового пізнання та достовірних критеріїв істини. Філософія природи, формування механістичної картини світу. Людина та природа, людина та суспільство, ідеї свободи, безмежності, розуму та людського буття. Соціально-політичні ідеї. Проблема методу в філософії Ф. Бекона, Р. Декарта. Вчення про субстанцію. Декарт. Спіноза. Лейбніц. Людина і суспільство в філософії Нового часу. Ф. Бекон, Т. Гоббс.

Тема 4. Німецька класична філософія.

Проблема суб'єкту та об'єкту в німецькій класичній філософії. І. Кант. Теорія пізнання Канта. Категоричний імператив. Елементи діалектики в філософії Канта. Філософія І.Г. Фіхте. Філософія Шеллінга. Система і метод філософії Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха. Проблема людини в філософії Л. Фейєрбаха, його атеїстичний гуманізм, альтруїстична мораль «релігії любові».

Умови виникнення марксизму, головні принципи та метод, матеріалістичне розуміння історії. Проблема відчуження в марксизмі. Структура суспільства. Закони суспільного розвитку. Суспільно-економічні формації. Людина і історичний процес.

Тема 5. Основні напрямки філософії 19 – 20 ст.

Європа напередодні буржуазних революцій, критика існуючого ладу, релігії, схоластики. Ідеї всемогутності розуму та науки. Атеїзм європейських вчених. Ідея головної ролі соціального оточення та виховання при формуванні особистості. І. Мельє, Ш. Монтеск'є. Проблема історії. Вольтер про всесвітню історію. Ідея договірної походження держави. Ж.-Ж. Руссо. Т. Гоббс. Наслідки татаро-монгольської навали. Культура Московського царства. Натурфілософські ідеї М.В. Ломоносова. Виникнення світської інтелігенції О. Радищев, П.Я. Чаадаєв. Російська філософія у пошуках природної та соціальної гармонії, її моральна та соціально-політична спрямованість. Проблема сенсу історії та місця і ролі Росії в мировому історичному процесі: слов'янофіли і західники О. Хомяков, І Кирєєвський, О. Герцен, М. Бакунін, М. Чернишевський. Філософія загальної єдності В. Соловйова. Космізм. «Філософія спільної справи» М. Федорова. К. Цюлковський про єдність людини і космосу. Проблема людини, сенсу історії, свободи та творчості у Ф. Достоєвського і М. О. Бердяєва.

Тема 6. Філософське розуміння світу.

Поняття суспільства у філософії. Основні підходи до розуміння суспільства. Суспільство як само організуюча і само розвиваюча система. Роль географічного природного середовища у житті суспільства. Демографічні чинники суспільного розвитку. Матеріальні основи розвитку суспільства. Політична система суспільства. Громадянське суспільство: поява, основи, ознаки. Сутність та структура духовного життя суспільства, поняття «культура» як єдність матеріальних і духовних цінностей, вироблених людством. Історична різноманітність і єдність типів суспільства. Формація і цивілізація. Сучасні концепції суспільного розвитку, його критерії. Історичний результат як підсумок зіткнення різних сил і тенденцій у суспільному розвитку. Рушійні сили історичного розвитку. Роль і місце насильства в історії.

Тема 7. Людина як предмет філософської рефлексії.

Філософська концепція людини.-основа наук про людину. Сутність людини. Праця і мова – фактори становлення і розвитку людини. Проблема людини в історії філософії. Філософський зміст понять «індивід», «індивідуальність», «особистість». Типологія особи. Проблема відчуження людини і шляхи його подолання. Діалектика взаємодії людини і суспільства. Самореалізація особи. Роль особистості в історії. Самоцінність людського життя. Сенс життя людини. Проблема людського щастя. Аморальність використання людини як засобу. Діалектика як вчення про розвиток і універсальні зв'язки. Загальні ознаки і